Konakyazı, Şarkışla

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Konakyazı, Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı bir köydür. Eski adı "Kanak" biçimindedir.

Konakyazı	
Köy	
Sivas	
Ülke	Türkiye
İl	Sivas
İlçe	Şarkışla
Coğrafi bölge	İç Anadolu Bölgesi
Nüfus (2019)	
• **Toplam**	138
Zaman dilimi	UTC+03.00 (TSİ)
İl alan kodu	0346
Posta kodu	58400
Resmî site [2] (http://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=260459)	

İçindekiler

Tarihçe

Köy halkı Karapapak, Terekeme ve Ahıska kökenlidir.[1] Daha önceleri Altınyayla ilçesine bağlıyken 16 Mart 1992 tarihindeki İçişleri Bakanlığı kararıyla Şarkışla ilçesine bağlandı.[2] "Kanag" sözcüğü Karapapak dilinde "dost" demektir, köyün adının da buradan geldiği söylenmektedir.

Coğrafya

Şarkışla - Altınyayla yolunda ayrılan bir yolla çıkılan tepelik bir alan üzerinde kuruludur. Aşağıdan Şarkışla - Altınyayla yoluna paralel olarak Kanak Deresi akmaktadır.

Hava Radar İstasyonu

1956 yılında kurulan ve halk arasında daha sonra "Radar" olarak anılmaya başlayan bölgede aslında Şarkışla'ya bağlı olarak çalışan hava radar istasyonu 2011 yılına kadar görev yapmıştır. Şarkışla'ya bağlı Konakyazı ve Sivas merkez ilçeye bağlı Gazibey köyleri arasında yer alan tesisler, Altınyayla ilçesine bağlı Kale köyüne de oldukça yakın bir konumda yer almıştır.

Hava Radar - 2011 yılında kapatılmıştır.

Arap Dede Türbesi

Radar alanı içerisindeki türbenin yıkılmak istendiğinde Yedi Kardeşler adı verilen kutlu kişilerin gelerek birkaç gece üst üste çadırları taşladığı söylentileri yayılmıştır.[3] Sonraki yıllarda ise radarın yeşile boyalı olan yerlerinin kırmızıya boyatıldığında cihazların çalışmaz olduğu, ancak mühendislerin radarda herhangi bir arıza olmadığını söylemeleri üzerine bir askerin teklifi ile radarın yeşile boyatılması sonucu çalışmaya başladıkları halk arasında anlatılan bir efsane haline gelmiştir.[4][not 1] Kaldırılmış olan hava radar arazisi içerisindeki türbe durmaktadır.

Kız-Oğlan Efsanesi

Konakyazı (eski adıyla Kanak) köyü yakınlarında bir mezar vardır. Buraya dair anlatılan ve Emin Kuzucular tarafından derlenmiş olan[5] öykü özetle şu şekildedir.[not 2]

Gurbani Dayı denilen fakir bir adamın Sevlü adında güzel bir kızı vardır. Tonus (Altınyayla) ilçesinin zengin beylerinden birinin oğlu olan Ulfani bir iş için köye gelince tesadüfen kızı görmüş ve ona aşık olmuş. Ana babası fakir bir kızı almak istemeyip karşı çıkmışlar. Ama oğlan inat edince mecbur kalmışlar. Söz kesmişler, nişan bahara, düğün güze demişler. Kızını oğlana vermek isteyenler ağanın aklını çelmişler, oğluna bu kız yaramaz demişler, daha da ileri gidip iftiralar atmaya başlamışlar. Abdır adında bir kadın da bunların başını çekiyor kızın ardından Tonus'da türlü çeşitli hikayeler uyduruyormuş. Ancak oğlan hiçbirine inanmamış Dünük Kaya denilen yere çıkmış orada bir inde yaşamaya başlamış. Kış gelince hastalanmış, sözlüsünün köyüne inmiş onların evine varmış ki kızın kendinden daha hasta olduğunu görmüş. Onlarda bir süre misafir olup biraz iyileşmiş, kız da kendini toparlamış ama laf söz çıkmış hem köyde hem Tonus'da. En sonunda kızla beraber kaçmışlar bir zemheri gecesinde. Bunu duyan köylüler "Berihay" etmişler. Eline değnek alan çıkmış dışarı köyün kızı zorla kaçırıldı sanıp. Ama ne yaptılarsa bulamamışlar ikisini de. Kış günü mecburen dönmüşler evlerine. Sevlü ve Ulfani ise ne yana gittiklerini bilmeden tipide yürümüşler, bir kurt görüp önü takip etmişler, bir dağın beline kadar çıkmışlar. Bahar gelip karlar eriyince sığır yayan çobanlar bir kar kürtüğünün içinde birbirine sarılarak donmuş iki ceset bulmuşlar. Jandarma gelmiş, Şarkışla'dan çağrılan mustantih (sorgucu) cesetleri incelerken ikisi de ayağa kalkmış yürüyüp gitmişler. Göğüslerinin üzerinde açan kar çiçekleri yerlere

dökülmüş. Sonra tekrar yere düşmüşler. Mustantih ne yaptıysa ikisini birbirinden ayırmayı başaramamış. Bakmışlar ki olacak gibi değil ikisini birlikte aynı mezara gömmüşler. Başuçlarına da bir ahlat ağacı dikmişler. Çevredeki diğer ahlatlar baharda al, mor çiçekler açarken yalnız bu ağaç beyaz çiçekler açarmış, çevredeki gelincik çiçekleri de kırmızı değil beyazdır. Mezara geceleri nur indiğini gördüğünü söyleyenler de vardır.[6]

Kanak Çayı

Şarkışla ilçe merkezine ulaşarak içinden geçen Kanak çayı, köyün aşağısından akmaktadır. Konakyazı köyünün eski adı olan Kanak aynı zamanda bu derenin de adıdır.

Kanak Deresi (Konakyazı köyü yakınları)

Kaynakça

1. ^ Nişanyan Yer Adları Sözlüğü - Konakyazı (https://nisanyanmap.com/?yer=30352&haritasi=konakyaz%C4%B1) 28 Mart 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220328112102/https://nisanyanmap.com/?yer=30352&haritasi=konakyaz%C4%B1)., Erişim Tarihi: 28 Mart 2022
2. ^ "Sınır Tespit Kararları" (https://web.archive.org/web/20210507155528/https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21185.pdf) (PDF). Resmî Gazete. 28 Mart 1992. 7 Mayıs 2021 tarihinde kaynağından (https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21185.pdf) (PDF) arşivlendi. Erişim tarihi: 7 Mayıs 2021.
3. ^ Sivas Efsaneleri (https://archive.org/details/sivas-efsaneleri_202204), Kutlu Özen, 2001, Dilek Matbaası
4. ^ Şarkışla Yöresinde Ziyaret Yerleri İle İlgili İnanç ve Uygulamalar, Yrd. Doç. Ahmet GÖKBEL, Cumhuriyet Üniversitesi - (Sayfa 4)
5. ^ Sivas Folkloru Dergisi Kapsamında Yerel Türk Halkbilimi Dergiciliği Ve Araştırmacılığı Geleneği [1] (http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/4353/10182786.pdf) 29 Aralık 2021 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20211229090928/http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/4353/10182786.pdf)., Gamze KÖSE, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, Ankara, 2018, Sayfa: 126 ve 231
6. ^ “Bir Şarkışla Efsanesi - Kız Oğlan Masalı”, Emin Kuzucular, Sivas Folkloru, Mart 1978, Sayı: 24, Sayfa: 10-11.

Notlar

1. ^ Hava Radar Mevkisi'nde 1970'li yılların başında görev yapmış bir astsubay olan Tacettin Yıldırım bir anısında türbenin bakımının askeri birliğe ait olduğunu ifade etmiştir. (Arap Dede (https://www.edebiyatdefteri.com/51690-arap-dede/), Yayın Tarihi: 19 Ocak 2010)
2. ^ Cemel köyünde anlatılan aynı isimli Kız-Oğlan Öyküsü içerisinde ise aşık gençlerin isimleri farklıdır ve ayrıca en son kısım ise donarak ölme değil taş kesilme şeklindedir.

Dış bağlantılar

- Kız-Oğlan Efsanesi, Emin Kuzucular (https://archive.org/details/emin-kuzucular-dergi-yazilari/Kızoğlan) (tam metin)

G · T · D (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:%C5%9Eark%C4%B1%C5%9Fla_belde_ve_k%C3%B6yleri&action=edit)

Şarkışla belde ve köyleri	
Beldeler	Cemel · Gürçayır
Köyler	Abdallı · Ahmetli · Akçakışla · Akçasu · Alaçayır · Alaman · Alıkören · Arıklar · Bağlararası · Bahçealan · Baltalar · Başağaç · Başören · Benlihasan · Beyyurdu · Bozkurt · Burnukara · Büyüktopaç · Büyükyüreğil · Canabdal · Çamlıca · Çanakçı · Çatalyol · Çekem · Çiçekliyurt · Demirboğa · Demirköprü · Dikili · Dökmetaş · Döllük · Elmalı · Emlakkaracaören · Fakılı · Faraşderesi · Gaziköy · Gücük · Gülören · Gümüştepe · Hardal · Harunköy · Hocabey · Hüyükköy · İğdecik · İğdeliören · İğecik · İlyashacı · Kahvepınar · Kalecik · Kaleköy · Kapaklıpınar · Karacaören · Karakuz · Kavakköy · Kayapınar · Kaymak · Kazancık · Kevenlik · Kılıççı · Kışlaköy · Kızılcakışla · Konakyazı · Konalga · Kömürkaya · Küçüktopaç · Küçükyüreğil · Kümbet · Maksutlu · Mengensofular · Mescitli · Mezraa · Oluktaş · Ortaköy · Ortatopaç · Osmanpınarı · Otluk · Örtülü · Polatpaşa · Samankaya · Saraç · Sarıçiçek · Sarıkavak · Sarıkaya · Sarıtekke · Sivrialan · Sultan · Tavladere · Temecik · Uçuk · Üyük · Yahyalı · Yalanı · Yapracık · Yeniyapan · Yunusören · Yükselen

*Türkiye'deki bir **köy** ile ilgili bu madde taslak seviyesindedir. Madde içeriğini genişleterek (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Konakyaz%C4%B1,_%C5%9Eark%C4%B1%C5%9Fla&action=edit) Vikipedi'ye katkı sağlayabilirsiniz.*